

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньо-професійної програми

Олександра СИДОРЕНКО
від "30" жовтня 2025 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Інна ВАРНАВСЬКА

Протокол засідання кафедри
соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ
від "01" вересня 2025 року № 1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія релігії

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітньо-професійна програма – Практична психологія

Спеціальність – 053 Психологія

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Кропивницький-Херсон – 2025

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Психологія релігії
Факультет	Економічний
Назва кафедри	Соціальних та поведінкових наук
Викладач	Сидоренко Олександра Юріївна, кандидат психологічних наук, доцент доцент кафедри соціальних та поведінкових наук
Контактна інформація	номер телефону викладача: (067)507-63-36 адреса електронної пошти: olexa.sid@gmail.com адреса електронної пошти кафедри: dep.sbs@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	Щотижня у вівторок
Програма дисципліни	ТЕМА 1. ПСИХОЛОГІЯ РЕЛІГІЇ ЯК САМОСТІЙНА НАУКОВА ДИСЦИПЛІНА Предмет та об'єкт психології релігії. Сутність релігії. Соціально-психологічна характеристика психології релігії. Предмет психології релігії. Методи психології релігії. Історичні передумови розвитку психології релігії. Становлення психології релігії. Функції психології релігії. Психологічні особливості релігійного світогляду. Спільне та відмінне в науковому, релігійному та містичному світогляді. Розвиток релігійних поглядів у людини в Україні та світі. ТЕМА 2. ПСИХОЛОГІЯ РОДОПЛЕМІННИХ КУЛЬТІВ Психологічна характеристика спільних елементів релігійних систем. Психологічна характеристику п'яти спільних елементів релігійних систем. Психологія тотемізму. Характерні риси тотемізму. Психологія фетишизму. Психологічна сутність фетишизму. Психологія анімізму. Психологічні ефекти анімізму у контексті уявлень: хвороби, їх запобігання і лікування; похоронний культ. Психологія магії. Магічні ритуали за ступенем усвідомлення. Психологія шаманізму. Зміст сибірського шаманізму. ТЕМА 3. ПСИХОЛОГІЯ РЕЛІГІЙНОГО КУЛЬТУ Релігійний культ. Функціональна практика релігійних культів. Специфічні аспекти мотивації і психологічної функціональності релігійного культу. Психологічні властивості релігійного культу. Релігійна мораль. Шляхи до осяяння в буддизмі. Соціально-психологічні механізми культових відправ. Механізми звертання до Бога: переконання; навіювання; емоційне зараження; наслідування; екстаз. Ознаки емоційних станів (В. Джеймс). Культові символи. Релігійна музика та співи. Релігійне (сакральне) мистецтво. Вшанування ікон. Сповідь. Тайна покаяння. Тайна сповіді. Сповідування гріхів. Совість як духовний закон і здатність до моральних суджень. Сповідь і моральне виховання. Молитва. Молитви, їх види: прохальні; заступництва; подяки; возлюблення. Стадії еволюції молитви. Вплив суспільно-психологічних умов на молитву. Церковні повчання як молитися. Християнська літургія, її складові. ТЕМА 4. ПСИХОЛОГІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ВІРИ Релігійна віра, її суть. Інтенсивність та динаміка релігійної віри. Емоційна складова релігійної віри. Основна характеристика релігійної та нерелігійної віри. Феномен релігійної віри. Індивідуальний релігійний досвід

Навернення. Вікові та гендерні особливості релігійної віри. Типологія віри. Різновиди релігійних особистостей. Етапи розвитку релігійної віри. Релігійна віра в християнстві різних конфесій.

ТЕМА 5. ПСИХОЛОГІЯ РЕЛІГІЙНОЇ ОСОБИСТОСТІ

Витоки релігійності особистості. Релігійні інстинкти. Страх, боязнь (душевний неспокій, страх смерті, звичний страх тощо) як чинник релігійності. Потреба в релігії. Розуміння власної обмеженості. Типи релігійності. Духовна особистість. Функції релігійності. Характер особистості та її релігійність. Тип характеру й психологічні складові релігійності. Релігійний досвід: індивідуальний релігійний досвід; містичний досвід. Релігійна група. Релігійна група за Ю. Макселоном. Релігійна громада. Релігійна секта. Церква і секта: характеристики та відмінності.

ТЕМА 6. ПСИХОЛОГІЯ РЕЛІГІЙНОГО РОЗВИТКУ

Релігійний розвиток, його сутність. Чинники релігійного розвитку. Чинники релігійного розвитку за Ю. Макселоном: досвід; потреби; емоції та почуття; суспільні групи. Етапи релігійного розвитку. Риси релігійності за віковим розвитком: немовля; раннє дитинство; дошкільний період; молодший шкільний вік; середній шкільний вік; старший шкільний вік; молодість; рання зрілість; пізня зрілість. Релігійні кризи. Поняття криза. Причини виникнення релігійної кризи. Фази релігійної кризи. Типи релігійних криз за К. Майданським. Можлива допомога при наявності релігійної кризи за Ю. Макселоном та Ф. Глудом. Релігійне навернення. Раптове і поступове навернення (Ю. Макселон). Релігійна конверсія.

ТЕМА 7. ЕЗОТЕРИЧНІ ПСИХОПРАКТИКИ В РЕЛІГІЙНИХ СИСТЕМАХ СВІТУ

Сутність езотеризму. Езотеричні психопрактики в родоплемінних релігіях. Езотеричні психопрактики в національних релігіях. Психопрактики у світових релігіях. Психологічні основи первісної магії. Психологічний анімізм: минуле й сучасне. Магічні уявлення сучасної людини. Віра в магічні дії. Співвідношення магії та релігії. Трансформація магії та анімізму в релігійні уявлення людини. Віра в чудеса магії. Віра в чудеса анімізму. Віра в чудеса релігії. Сучасний відхід від релігійної культури у світ магії та анімізму. Етапи психопрактик у шаманізмі, езотеричну практику індійської йоги. Особливість тантризму. Властивості даоських психопрактик. Психопрактики класичного буддизму. Напрямок ваджраяни. Послідовники дзен-буддизму. Езотеричні психопрактики християнства (ісихазму та духовних вправ Ігнатія Лойоли). Містично-аскетична течія ісламу – суфізм.

ТЕМА 8. ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РЕЛІГІЙНОСТІ В НЕОРЕЛІГІЯХ

Неорелігії та їх вплив на сучасну людину. Психологічні особливості неорелігій. Релігійний образ. Релігійні ритуали. Міфологія. Символи. Заповіді. Критерії протистояння неорелігійного культу і традиційної релігії за М. Ленганом. Послідовність психологічних втручань у вигляді «ключів для відкривання мозку, який знаходиться під контролем за С. Гассан. Психорелігійні ефекти харизматичних систем. Харизма. Харизматичні ефекти. Релігійно-містичні системи. Окультно-містичні системи. Окультно-технократичні системи. Психодійні системи. Комерційні харизматичні системи. Причини поширення харизматичних систем. Деструктивні культи. Деструктивні методи впливу на психіку людини. Типові проблеми жертв

	культового контролю свідомості: психічні негативні наслідки; соматичні проблеми; психосоматичні проблеми; соціальні проблеми; утруднення для родини, близьких, друзів, знайомих. Маніпуляції свідомістю в неорелігійних культах. Методи групового тиску. Гіпнотичні (сугестивні) методи. Методи маніпуляції інформацією. Методи індивідуального впливу на учасника культу. Психологічні моделі в тоталітарних культах.
Мова викладання	Українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Навчальна дисципліна «Психологія релігії» є теоретичним і практичним фундаментом побудови майбутньої успішної взаємодії психолога та клієнта, психолога в соціумі, що надає можливість здобувачам не тільки оволодіти системою психологічних знань, а й забезпечує формування на цій основі психологічних вмінь, що є одним з невід'ємних елементів у професійній підготовці та професійній діяльності фахівця; сприяє розв'язанню нагальних задач та осмисленню найбільш ефективних методів впливу на особистість клієнта. Крім того, дає можливість розкриття та усвідомлення різноманітної системи людських стосунків, спонукатиме до пошуку оптимальних способів вирішення проблем, які виникають в сфері екуменічних, міжособистісних та міжгрупових взаємодій різних релігійних конфесій та позарелігійного розвитку особистості.
Інформаційний пакет дисципліни	Наводиться Веб-посилання на навчально-інформаційний портал університету, де знаходяться робоча програма навчальної дисципліни та силабус навчальної дисципліни.

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування та розвиток у здобувачів вищої освіти необхідних навичок для застосування у практичній майбутній професійній діяльності та щоденних життєвих ситуаціях. формування релігійних знань, вмінь та навичок як складової професійної компетентності фахівця.
Завдання вивчення дисципліни	Завданням дисципліни є теоретична підготовка здобувачів вищої освіти для оволодіння основними поняттями, категоріями, закономірностями, принципами тощо з психології релігії. Набуття знань, вмінь та навичок самостійно та творчо аналізувати різноманітні проблемні ситуації, які пов'язані із сферою психології релігії, зокрема: вивчення категоріального апарату та методологічних засад психології релігії; сформулювати у здобувачів знання базових категорій і понять психології релігії, основних методів дослідження взаємодії релігійного характеру; розкрити сутність релігійного розвитку особистості, релігійної віри та релігійного культу; сприяти оволодінню студентами вміннями та навичками побудови і ведення конструктивного процесу релігійної, неорелігійної та антирелігійної взаємодії в професійній діяльності та повсякденному житті.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

	ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові)	СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту СК 14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 05. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПРН 12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПРН 22. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень. ПРН 23. Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2024-2025
Семестр	4
Курс	2
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента
Пререквізити	Загальна психологія, Психологічний спецпрактикум (практична психологія)
Постреквізити	Диференціальна психологія, Етнопсихологія, Поведінкова психологія

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4,0/120
Лекції	30
Практичні / Семінарські	30
Лабораторні	

Самостійна робота	60
Форма підсумкового контролю	Екзамен

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Навчальний процес потребує використання мультимедійного проектора, навчального простору, в якому меблі можуть бути переміщені в ході заняття
Обладнання	Мультимедійне обладнання

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Практичні та самостійні роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від загальної суми балів за конкретне заняття). Умови перескладання. Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час опитування на практичних заняттях. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується здобувачем (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні заняття та самостійні роботи, незалежно від причини пропуску, здобувач відпрацьовує згідно з графіком консультацій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання пропущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) відбувається за рахунок виконання і здачі завдань та теоретичних матеріалів з пропущених тем. Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущені заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом екзамену заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			Годин				балів
			Лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
	Тема 1	Психологія релігії як самостійна наукова дисципліна	2		2	4	4
	Лекція	Психологія релігії як самостійна наукова дисципліна	2				
	Практика				2		2
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				4	2
	Тема 2	Психологія родоплемінних культів	4		4	8	8
	Лекція	Психологія родоплемінних культів	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				8	4

	Тема 3	Психологія релігійного культу	4		4	8	8
	Лекція	Психологія релігійного культу	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				8	4
	Тема 4	Психологія релігійної віри	4		4	8	8
	Лекція	Психологія релігійної віри	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				8	4
	Тема 5	Психологія релігійної особистості	4		4	8	8
	Лекція	Психологія релігійної особистості	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних				8	4

		задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів					
	Тема 6	Психологія релігійного розвитку	4		4	8	8
	Лекція	Психологія релігійного розвитку	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				8	4
	Тема 7	Езотеричні психопрактики в релігійних системах світу	4		4	8	8
	Лекція	Езотеричні психопрактики в релігійних системах світу	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів				8	4
	Тема 8	Психологічні тенденції та особливості розвитку релігійності в неорелігіях	4		4	8	8
	Лекція	Психологічні тенденції та особливості розвитку релігійності в неорелігіях	4				
	Практика				4		4
	Самостійна робота	Опрацювання лекційного матеріалу. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. Оволодіння основними				8	4

		поняттями та категоріями дисципліни. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички здобувачів					
		Всього за ЗЧ	30		30	60	120 год. 60 б
		Екзамен					40
Всього за дисципліною			30		30	60	120 год. 100 б

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювальне-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій Наочні методи навчання, ілюстрування Обробка лекційного матеріалу починається з детального розбору конспекту лекцій. На даному етапі варто розібратися в сутності кожного поняття і положення, домагатися розуміння логічного змісту формулювань. При цьому варто використовувати основну і додаткову літературу, наукові праці, монографії.
Практичні /Семінарські	Не передбачено навчальним планом
Лабораторні	Не передбачено навчальним планом
Самостійна робота	Самостійна робота допоможе здобувачам опанувати навичками добору і самостійної роботи з джерелами законодавчо-нормативного та навчального характеру, а також на основі вивчення, узагальнення, систематизації й аналізу матеріалів (в тому числі і фактичних) робити відповідні висновки, рекомендації. 1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Самостійне вивчення окремих питань та тем за списком рекомендованої літератури. 3. Оволодіння основними поняттями та категоріями дисципліни. 4. Програма вивчення дисципліни передбачає моделювання ситуаційних завдань та розв'язування прикладних задач по кожній змістовій частині дисципліни, що підвищує якість засвоєння теоретичного матеріалу та розвиває практичні навички у здобувачів.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, есе, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі); презентація самостійної роботи студента; практичний контроль (під час практичних робіт); тестовий контроль.

Види поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт з практичних робіт, реферат, презентація.

Оцінювання знань здобувачів на основі поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи здобувача над вивченням програмного матеріалу курсу протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи здобувача.

Підсумковий контроль за змістовою частиною

Здійснюється у формі комплексного тестування за темами змістової частини (тестування з використанням комп'ютерної техніки)

Підсумковий контроль

Форма контролю: екзамен. Форма проведення: письмовий тест або комбінована форма (усно-письмова). Умова допуску: виконання всіх видів робіт, передбачених структурою курсу. Критерій успіху: максимальна кількість балів для успішного складання – сумарно 60 балів за результатами семестру та 40 балів за екзамен

Розподіл балів з дисципліни

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)									Підсумкова оцінка (залік)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Екзамен	Max 100
Max 4	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 8	Max 40	

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим	

		повторним вивченням курсу)	
--	--	----------------------------	--

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Лубська М. В., Білозор Д. В., Лубський В. І., Кудин О. О., Лубська Т. І. Історія релігій світу: навч. посібник. Київ: Каравела, 2022. 852 с. 2. Москалець В. Психологія релігії: підручник. Київ: «Ліра-К», 2021. 192 с. ISBN 978-617-7844-50-0 3. Паньків О. В. Петрушенко В. Л., Скалецький М. П., Кадикало А. М., Онищук О. В. Роль релігії у сучасних суспільних процесах: навчальний посібник. Львів: Львівська, 2020. 266 с. 4. Предко Д. Є. Релігійні почуття: сутність та особливості прояву: монографія. Київ: «ВАДЕКС», 2018. 155 с. 5. Психологія релігії: конспект лекцій / укладач В. П. Павленко. Суми: Сумський державний університет, 2021. 317 с. 6. Стотхарт К. Як знайти спільну мову. Впевненість і харизма при спілкуванні з особистостями різного типу. Київ: КМБукс, 2022. 304 с. ISBN: 978-966-948-683-7 7. Beretta Roberto, Broli Elisabetta. Mity wokół wiary. Nieporozumienia, błędy i frazesy o wierze i jej okolicach. Wrocław: Franciszkańskie Wydawnictwo św. Antoniego, 2020. 160 s. 8. Grom Bernhard. Psychologia religii. Ujęcie systematyczne. – Kraków: Wyd-wo WAM, 2019. 385 s. 9. Meissner Karol. Wiara i płęć. – Poznań: Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów W drodze, 2023. 206 s. 10. Podstawowe zagadnienia psychologii religii / Praca zbiorowa pod red. Stanisława Głaza. – Kraków: Wyd-wo WAM, 2021. 672 s. 11. Podstawy wobec religii. Psychologiczne uwarunkowania i konsekwencje // Pod redakcją Doktora T., Franczaka K. Warszawa: Wyd-wo PAN, 2020.
Додаткова	1. Академічне релігієзнавство: підручник. / За наук ред. проф. А. Колодного. Київ: Світ знань, 2000. 862 с. 2. Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Київ: «Довіра», 1992. 414. с. 3. Климишин О. І. Психологія духовності особистості: посібник. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 508 с. 4. Лубський В. І., Предко О. І., Горбатенко Т. Г., Піддубна С. М. Психологія релігії. Підручник і хрестоматія. Київ : «Центр учбової літератури», 2004. 5. Матласевич О. В. Психологія релігії: навчальний посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2012. 350 с. 6. Москалець В. П. Психологія релігії: посібник. Київ: Академвидав, 2004. 240 с. 7. Москалець В. Особистісний аспект християнства в сучасній Україні: посібник. Івано- Франківськ, 2001. 272 с. 8. Предко О. І. Психологія релігії: підручник. Київ: Академвидав, 2008. 344 с. 9. Предко О. І. Психологія релігії: історія, теорія, релігієзнавчі виміри: монографія. Київ: ЦНЛ, 2005. 278 с. 10. Психологія. З викладом основ психології релігії: посібник. / Під ред. Ю. Макселона. Львів: Свічадо, 1998. 320 с.
1. Інформаційні ресурси	1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України — https://mon.gov.ua/

2. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського — <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Офіційний сайт ХДАЕУ — <https://www.ksau.kherson.ua/>
4. Освітній портал (Moodle) ХДАЕУ — <http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/>
5. Наукова бібліотека ХДАЕУ — <https://www.ksau.kherson.ua/news-2/nnb.html>
6. Кафедра соціальних та поведінкових наук ХДАЕУ —
7. <https://www.ksau.kherson.ua/econom/%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%85-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85-%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA.html>
8. Студентський портал: сайт. URL: <https://stud.com.ua>
9. Он-лайн підручники: сайт. URL: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z811.html
10. Підручники он-лайн: сайт. URL: <http://osvita.ua>
11. Навчальні матеріали он-лайн: сайт. URL: <https://pidruchniki.com>
12. Студентський портал: сайт. URL: <https://studme.org>